

Ruski slovenisti in njihova dela

sh. 8

Devet znanstvenikov s Slavističnega inštituta v Moskvi je predstavilo bogato bero svojih del

Pred kratkim je bila v Ljubljani in Kopru močna skupina znanstvenikov s Slavističnega inštituta Ruske akademije znanosti v Moskvi z direktorjem dr. Konstantinom Nikiforovom na čelu. Na oddelku za slavistiko ljubljanske filozofske fakultete so poleg dveh predavanj razstavili okrog štirideset knjig in publikacij, ki so povezane s slovenskim jezikom, literaturo, kulturo, zgodovino ali z rusko-slovenskimi stiki in odnosi. Nekatera najpomembnejša dela, ki so izšla v zadnjih desetih letih, pa so podrobneje predstavili na Slovenski matici.

Slavistični inštitut Ruske akademije znanosti, ki pod tem imenom obstaja od leta 1947, sicer pa ima skoraj dvestoletno tradicijo, deluje v razredu zgodovinsko-filozofskih ved in je eden najmočnejših členov *Ruske akademije znanosti*, saj je na njem zaposlenih kar sto šestinšestdeset znanstvenikov, med katerimi so tudi akademiki in več kot sedemdeset doktorjev znanosti.

Ruski znanstveniki so prišli v Ljubljano v okviru projekta *Vzajemni prelomi kulturnih arhetipov v kontekstu slovanskih kultur (Slovenija – Rusija)*, ki ima kulturološki značaj. V njegovi utemeljitvi je zapisano, da »nastaja kot plod zdaj že več kot desetletnega intenzivnega sodelovanja med Filozofsko fakulteto v Ljubljani in Rusko akademijo znanosti na področjih, ki vodijo k novim osvetlitvam slovensko-ruskega sodelovanja, kot se je razvilo v zgodovini. Projekti, ki jih od ustanovitve finančno podpira ARRS, odpirajo nove možnosti za razumevanje stikov med enim in drugim narodom ter njuno kulturo, kot so se oblikovali v zgodovini in kot so danes, ko nastajajo nova razmerja moči v času globalizacije. Ta odnos med 'včeraj in danes' je v središču zanimanja in spremembe v zgodovini obeh narodov v zadnjih dvajsetih letih vodijo k radikalnemu preosmišljanju tako lastne nacionalne in kulturne identitete kot tudi identitete drugega.«

Dolga tradicija sodelovanja

Dolgoletno zgodovino sodelovanja med ruskimi in slovenskimi znanstveniki in kulturnimi krogi je obudil predsednik *Slovenske matice* **dr. Milček Komelj**. Delovanje Slovenske matice je z Rusijo povezano že od njene ustanovitve leta 1864, saj ji je Ruska akademija znanosti že leto po ustanovitvi podarila dvesto knjig. Povezana je bila s številnimi ruskimi društvi in univerzami, dve leti po ustanovitvi pa je njen častni član postal Rus

Raljevski, predsednik Matice med prvo svetovno vojno Fran Ilesič pa je bil zaradi rusofilstva celo zaprt. Obojestransko zanimanje za kulturo je bilo vedno veliko, po ustanovitvi ljubljanske univerze pa so ruski znanstveniki veliko prispevali tudi k njenemu razvoju. Nekateri umetniki, kot je na primer znamenita igralka Marija Nablocka, pa so še vedno pojem vrhunskosti. Tudi slovenščina je vse bolj v zavesti ruskih ljubiteljev umetnosti in učenjakov, posebno jezikoslovcev.

Direktor slavističnega inštituta **dr. Konstantin Nikiforov** je spregovoril o delu inštituta in njegovi knjižni oziroma publicistični dejavnosti. Poudaril je, da na njem delajo zgodovinarji in filologi in da so se s slovenistiko začeli ukvarjati v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so nastali prvi prevodi slovenskih klasikov. Ta tradicija se nadaljuje in eni prvih knjig o slovenski književnosti od začetkov do 20. stoletja bo kmalu sledila druga o slovenski književnosti 20. stoletja. Med najvidnejšimi ruskimi slovenisti je **Iskra Čurkina**, ki je poleg številnih člankov in zbranih dokumentov (tudi o slovenski osamosvojitvi) izdala štiri monografije, dve v ruščini in dve v slovenščini, teme pa so *slovensko nacionalno gibanje v 19. stoletju*, *Rusija in Slovenci*, *Matija Majar in rusko-slovenski kulturni stiki*. Njen delež je velik tudi pri knjigi *Rusko-slovenski odnosi v dokumentih od 12. do 20. stoletja*, ki so jo izdali skupaj s slovenskimi kolegi. Ob predstavitvi knjige o zgodovini Slovenije, ki so jo napisale tri avtorice, je Čurkina poudarila, da so jo pisale z vso pozornostjo do slovenskega naroda in njegove zgodovine, po njenem prepričanju so Slovenci zgodovinski fenomen, ker jim je kljub nemškemu in italijanskemu pritisku uspelo ohraniti svoj jezik in kulturo in postati eden najuspešnejših narodov v Evropi.

MILAN VOGEL

Publikacije moskovskega slavističnega inštituta

Slovenica I. Zgodovina in perspektive rusko-slovenskih odnosov (gl. ur. K. F. Nikiforov). Sankt Peterburg 2011.

J. A. Sozina, T. I. Čepelevskaja: Bibliografija ruske slovenistike (1999–2010). Moskva 2011.

L. A. Kirilina: Slovenci in revolucija 1848–1849. Moskva 2000.

Slovenija. Dokumenti. Pot k neodvisnosti. Moskva, 2001.

N. N. Starikova: Slovenski zgodovinski roman v letih 1920–1930.

Tipologija, genealogija, poetika. Moskva, 2006.

S. Herberstein: Zapiski o Moskvi, v dveh zvezkih. Moskva 2006.

L. A. Kirilina, N. S. Piljko, I. V. Čurkina: Zgodovina Slovenije. Sankt Peterburg 2011.

Rusko-slovenski odnosi v dokumentih (od 12. stoletja do 1914) (odg. ur. I. V. Čurkina), Moskva 2010.

Slovenska literatura od začetkov do preloma 19.-20. stoletja (odg. ur. N. N. Starikova). Moskva 2010.

Janko Lavrin in Rusija. Ured. odbor: I. A. Gerčikova, J. A. Sozina (odg. ur.), T. I. Čepelevskaja, I. V. Čurkina. Moskva 2011. (Serija »Slavica et Rossica«).

N. S. Piljko: Slovenija med okupacijo. Sankt Peterburg–Moskva 2009.

Jugoslavija v 20. stoletju. Pregled politične zgodovine. Moskva 2010.